

2.5.3 Kulturarv

I trakten finns mycket gammal byggnadskultur både i byarna och i staden. Till kulturarvet räknas även lokala kulturlandskap där det inte nödvändigtvis finns byggnader. Även fornlämningar finns rikligt i området och en stor del av dessa är inte ännu utforskade.

Solf by och Vasa stadscentrums hela strandområde med Brage friluftsmuseum och Sandviks villan hör till de nationellt betydande kulturmiljöerna. I byarna finns kulturmiljöer, landskapsmässigt intressanta byggda miljöhelheter och ett stort antal byggnadshistoriskt intressanta byggnader.

Den största delen av fornlämningarna finns längs Stadsfjärdens stränder och dess botten, men även på andra ställen finns fornlämningar, till exempel Kanabacken i Tölby. De mest betydande fornlämningarna finns i Svartön, Gamla Vasa kanals omgivning, Beckbruksholmen, Risö, Gamla Hamnen och Batteriudden. Bland fornlämningarna finns Svartö varv, kanonbatteribefästningar, sjömärken, stensocklar och råstenar. Gamla Vasa kanal är i sig en fornlämning och ansluter till en större helhet (Gamla Hamnen, råsten/sjömärke osv).

Österbottens museum har under hösten 2010 startat en kulturhistorisk utredning i Näset, Björnviken, Väderskatan och Svartön.

Varvsområdet i Svartön har inte undersökts, och dess utbredning är oviss. En del av lämningarna är kända. Objektet är musealt värdefullt och kan sannolikt inte bortskaffas efter undersökning. Området kan vara relativt stort då där i tiderna har byggts stora fartyg och även arbetarnas gravgård torde finnas på området.

I skogsområdet i Risö finns lämningar av ett gammalt torp. I Öskatan finns endast lämningar kvar av fiskarsamhället. Kulturmiljön och den byggda miljön i Bolot har inte inventerats. Dalen och bosättningen i Munsmo är landskapsmässigt intressant, men objekten har inte inventerats.

Fornlämningar är skyddade i lag och anläggande av väg så att fornlämning påverkas är förbjudet. För en del fornlämningars vidkommande är det möjligt att objektet utforskas och dokumenteras varefter det kan avlägsnas. Andra objekt är fasta eller betydande och härigenom inte möjliga att avlägsnas.